

transatlantsko trgovinsko
i investicijsko partnerstvo

Zaustavimo
TTIP

TTIP

abeceda velikog podčinjavanja kapitalu

TTIP je sporazum kojime korporacije žele trajno u podređeni položaj staviti države EU i SAD-a, odnosno njihove građane. Bilo da se radi o javnom i svima dostupnom zdravstvu, korištenju GMO-a za prehranu ili pak za okoliš i zdravlje pogubnim metodama vađenja nafte i plina, sve regulacije koje ograničavaju korporativni profit bi ovim sporazumom mogle postati predmetom tužbi korporacija protiv država.

Ilustracija: www.stiftfilm.de

**STOP
TTIP!**

TTIP

*abeceda velikog podčinjavanja
kapitalu*

transatlantsko trgovinsko
i investicijsko partnerstvo

Zaustavimo
~~TTIP~~

2015.

Transatlantsko trgovinsko i investicijsko partnerstvo je planirani sporazum o slobodnoj trgovini između EU i SAD-a koji ima za cilj ukloniti regulatorne barijere profitu multinacionalnih kompanija s obje strane Atlantika.

Ono što multinacionalne korporacije identificiraju kao zapreke, obzirom da klasičnih barijera trgovini više gotovo i nema, jesu:

- radnička prava poput kolektivnog pregovaranja,
- regulative o zaštiti okoliša poput zabrane korištenja hidrauličnog lomljenja tla (fracking) i restrikcije pri upotrebi otrovnih spojeva,
- regulative vezane uz sigurnost hrane poput restrikcija za genetski modificirane organizme (GMO) ili hormonski tretiranu govedinu.

Jedan od ključnih ciljeva sporazuma je i otvaranje novih tržišta unutar zemalja potpisnica, odnosno daljnja privatizacija javnih dobara i usluga, poput zdravstva i školstva.

Iako se sudstva s obje strane Atlantika smatraju neovisnima, krupni kapital kao i velike odvjetničke tvrtke preferiraju da se o sporovima odlučuje na malim, specijaliziranim, međunarodnim arbitražnim sudovima.

sadržaj

Stroga tajnovitost / Bezobrazna isključivost / Krajnja nedemokratičnost	4
ISDS / Moć multinacionalne korporacije : moć suverene države = 1 : 1	5
Rušenje životnog standarda i radničkih prava	7
Narušavanje građanskih sloboda i privatnosti osobnih podataka	9
Privatizacija svega / i znanja - i zdravlja	10
Igranje sa zdravljem i sigurnošću hrane	13
I za kraj: napad na prirodu i klimu	15

stroga tajnovitost

bezobrazna isključivost/krajnja nedemokratičnost

Pregovori oko TTIP-a počeli su sredinom prošle godine, a trebaju završiti prije planiranog izglasavanja u Europskom parlamentu krajem svibnja ove godine. U ime građana EU pregovara Europska komisija koja je blokirala sav javni pristup dokumentima samih pregovora i oni će ostati zatvoreni za javnost sljedećih 30 godina! Čak ni predstavnici individualnih EU država nemaju pristup tim dokumentima, osim u posebno uređenim sobama gdje je bilo kakvo kopiranje dokumenata ili vođenja bilježaka strogo zabranjeno. Bilo koji zahtjev od strane SAD-a nije dostupan zastupnicima Europskog parlamenta na uvid.

Članovi Kongresa SAD-a nemaju uvid u dokumente koje predlaže EU i pristup ostalim stavkama ugovora strogo je reguliran.

U izjavi danoj u rujnu 2013. Europska komisija tvrdi da TTIP ne predstavlja prijetnju za *zdravlje, sigurnost, okoliš i financijsku stabilnost* te da će svi pregovori biti u potpunosti *transparentni*

Europska komisija je čak razradila strategiju za sprečavanje curenja informacija. Na sazvanom sastanku predstavnika svih EU država objašnjeno je da trebaju raditi zajedno u svrhu razbijanja negativne slike o TTIP-u. Predloženo je otvaranje Twitter (!?) računa posvećenom TTIP-u kako bi se ukazalo na njegovu transparentnost, dok znamo da Twitter omogućuje 140 znakova po jednoj poruci.

U trenutku dok ovo čitate pregovori se i dalje vode iza zatvorenih vrata. Iako čelni ljudi naše Vlade ne znaju o čemu se točno pregovara u njihovo ime, jednom kada sporazum dođe na njihov stol biti će pod izuzetnim pritiskom da ga potpišu. Ne dopustimo da se to dogodi! U poziciji smo da zajedno s ostalim organizacijama pritisnemo naše institucije i one u Bruxellesu te ih spriječimo da potpišu ovaj krajnje štetan sporazum.

isds

Moć multinacionalne korporacije : moć suverene države = 1 : 1

Kako podčiniti države krupnom međunarodnom kapitalu? Pomoću pravnog **ISDS mehanizma** i međunarodnih arbitražnih sudova (ad hoc uspostavljenih tribunala).

ISDS, „*Investor-State Dispute Settlement*“ odnosno „rješavanje sporova između investitora i država“, glavna je i najopasnija sastavnica TTIP-a. Radi se o pravnom mehanizmu putem kojega multinacionalne korporacije mogu potpuno zaobići nacionalne pravne sustave. Korporacija dobiva mogućnost tužiti državu kada procijeni da joj je način poslovanja, ulaganja ili profit ugrožen političkim odlukama države, odnosno izmjenama državnih zakona.

Multinacionalnom kapitalu omogućuje se da osporava demokratske odluke donesene od strane suverenih država. Korporacijama se omogućuje da zaobiđu državne sudove i prečicom dođu do nadsudovnih instanci priklonjenih profitu, a ne građanima. Suci koji rade u međunarodnim arbitražnim sudovima biraju se od slučaja do slučaja iz redova korporativnih odvjetnika koji imaju neposredan interes da sude u korist velikog kapitala.

Potpisivanjem TTIP-a države potpisnice sporazuma vežu si ruke i stavljaju se u podređen položaj u odnosu na multinacionalne korporacije. ISDS mehanizam predstavlja najveću moguću prijetnju demokraciji. Već i sama mogućnost da se državu odvede na sud zbog odluka koje bi bile u korist većine njenih građana, poput primjerice dizanja iznosa minimalne plaće, dovest će do toga da će se takve odluke razmatrati i donositi sve manje. Nemojmo dozvoliti da multinacionalne korporacije vođene isključivo željom za profitom odlučuju umjesto građana i vlada koje bi trebale zastupati naše interese.

SVIJET I EU!

Stvaran broj tužbi možemo samo nagađati s obzirom da je rad ovih sudova potpuno netransparentan i zatvoren za javnost. U ovom trenutku postoji oko 500 tužbi protiv 95 zemalja, a od toga 400 njih je podignuto u zadnjih 10 godina. Europski porezni obveznici korporacijama su do sada isplatili preko 3,5 milijardi eura odštete. **Brojke se samo povećavaju.**

HRVATSKA!

Zamislimo situaciju da hrvatska vlada odluči povećati minimalnu plaću na 3000 kn. Ako dođe do prihvaćanja TTIP-a, strani investitor ima pravo tužiti državu i zahtijevati da se minimalac vrati na prethodnu razinu jer to ugrožava njegove unaprijed zacrtane profite. **Nemojmo dozvoliti da se to dogodi!**

ISDS U PRAKSI

Mehanizmi slični ISDS-u već su implementirani u neke međunarodne sporazume te su se pokazali izrazito štetni za demokraciju i javnu politiku:

1. ISDS mehanizam je ugrađen u međunarodni Energetski sporazum iz 1994. godine. Njemačka vlada nakon potresa i nuklearne katastrofe u Fukushimi 2011. godine donosi odluku da će postepeno zatvoriti sve nuklearne elektrane u Njemačkoj i okrenuti se korištenju obnovljivih izvora energije. Švedska energetska korporacija Vattenfall podnosi tužbu protiv vlade Savezne republike Njemačke za iznos od 3.7 milijardi eura. Na temelju istog sporazuma i ISDS-a krajem 2014. godine i mađarski MOL tuži Republiku Hrvatsku.
2. Proizvođač duhana Philip Morris tuži Urugvaj i Australiju za iznose od nekoliko milijardi dolara jer Urugvaj zahtijeva da kutije cigareta imaju grafičke oznake o štetnosti pušenja, a Australija zahtijeva da se cigarete prodaju u neoznačenim kutijama, bez imena proizvođača.
3. Ekvador je prisiljen platiti 1.77 milijardi dolara Occidental Petroleumu zbog prekida ugovora o bušenju nafte nakon što je ta kompanija kršila ekvadorske zakone. U obrnutom smjeru, isti sud je odbacio tužbu ekvadorske vlade protiv tvrtke Chevron za zagađenje amazonske prašume u iznosu od 19 milijardi dolara iako su dokazi za to zagađenje bili obilni.
4. Argentina, kao odgovor na financijsku krizu, 2001. godine zamrzava cijene struje i vode te devalvira valutu. Kao odgovor dobiva više od 40 tužbi internacionalnih korporacija te je osuđena, u slučajevima završenima do 2008., na isplatu ukupno 1.15 milijardi dolara odštete.

PROTIV ISDS-a: **97%**

"Ne želimo da tvrtke dobiju mogućnosti tužiti naše vlade na korporacijskim sudovima"

ilustracija: stop-ttip.org | Zaustavimo TTIP

rušenje

životnog standarda i radničkih prava

Europska komisija daje vrlo šture podatke koji predviđaju rast ekonomije od 0.5% (!?) do 2027. godine kao posljedicu implementiranja ugovora o trgovini. Ovaj trivijalan rast mnogi nezavisni znanstvenici dovode u pitanje, uz kritike tendencioznosti i krivih premisa tog jednog i jedinog istraživanja. U zadnjih nekoliko godina Europska komisija je imala puno promašenih prognoza o ekonomskom rastu.

Iako su se u prošlosti od nekih čelnih ljudi Europske komisije mogle čuti izjave o stvaranju stotina tisuća novih radnih mjesta u EU nakon implementacije TTIP-a, pri čemu su svi svjesni velike privlačnosti tog argumenta u situaciji ogromne strukturalne nezaposlenosti u zemljama EU, i taj se argument pokazuje lažnim. I sama se Europska komisija ogradila od takvih prognoza, nazivajući ih nerealistično velikima, dok s druge strane imamo studije koje pokazuju da bi se gubitak unutar EU mogao kretati između 600 tisuća i 1.3 miliona radnih mjesta. Europska komisija sada i sama potvrđuje da će TTIP uzrokovati dugotrajnu i značajnu nezaposlenost te je u svrhu neophodne socijalne pomoći zemljama članicama već sada na raspolaganje dodijeljeno 70 milijardi eura za razdoblje od 2014. do 2020. unutar Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji i Europskog socijalnog fonda.

Stvarnost je ta da će pozitivne učinke TTIP-a osjetiti samo međunarodne korporacije kojima će rasti profiti, dok će radnici s obje strane Atlantika doživjeti samo još veće srozavanje standarda i prava.

Cilj TTIP-a nije slobodna trgovina između EU i SAD-a. Ona već de facto postoji i carinske barijere su minimalne. Cilj TTIP-a je uklanjanje regulativa, odnosno regulatornih barijera čime bi se pogodovalo prije svega američkim korporacijama i omogućilo npr. plasiranje nekvalitetne američke hrane na europsko tržište te rušenje radničkih prava i mreža socijalne zaštite koje se još uvijek u nekoj mjeri održavaju u europskim državama.

Jedan od ciljeva TTIP-a je outsourcing radnih mjesta iz Europe u SAD koje imaju najslabije standarde i radnička prava općenito, što će dovesti do još veće nezaposlenosti u EU. Kapitalistički monopoli i korporacije vide TTIP kao odličnu mogućnost za daljnje outsourcinge proizvodnje tamo gdje je radna snaga jeftinija i gdje su radnička prava manja, u svrhu svojeg profita, a na štetu radnika i većine društva općenito. TTIP cilja na drastično srozavanje radničkih prava u Europi i to na razinu najnazadnijih američkih saveznih država gdje čak postoji i zakonski temelj za zabranu sindikalnog okupljanja.

POSljedICE DRUGIH SLOBODNOTRGOVINSKIH SPORAZUMA

Sve je ovo potvrđeno posljedicama sličnih ugovora o slobodnoj trgovini, npr. NAFTA-e, Sjevernoameričkog slobodnotrgovinskog sporazuma između SAD-a, Kanade i Meksika. Umjesto obećanih novih radnih mjesta, samo u SAD-u došlo je do gubitka od oko milijun radnih mjesta uz značajno srozavanje plaća i prava ostalim radnicima.

TTIP bi mogao dovesti do srozavanja svih radničkih prava koja se okarakteriziraju kao „prepreka“ u trgovanju između EU i SAD-a. Kolektivni ugovori navode se kao primjer takvih prepreka. SAD je odbio ratificirati Konvencije o temeljnim radničkim pravima uvedene od Međunarodne organizacije rada, koje uključuju kolektivno pregovaranje, slobodu udruživanja i pravo na organiziranje. Oko polovice saveznih država SAD-a usvojilo je zakone usmjerene protiv sindikata koji omogućuju tvrtkama smanjivanje radničkih plaća, zdravstvenog osiguranja i mirovina. Korporacije vide TTIP kao priliku za preseljenje proizvodnje tamo gdje su radničke plaće i prava najniža, a u cilju smanjenja troškova rada i povećanja profita.

USUDI SE ODRŽAVATI ŽIVOTNI STANDARD = PLATI KAZNU PROFITU

Mjere egipatske vlade nastojale su plaće privatnog i javnog sektora držati u skladu s inflacijom, na što francuska tvrtka Veolia, u sklopu svog 15-godišnjeg ugovora o zbrinjavanju otpada u Aleksandriji, traži naknadu štete od Egipta zbog negativnog utjecaja na zaradu tvrtke.

Sva buduća poboljšanja radnih uvjeta i prava, ili čak samo sprečavanje nazadovanja istih, mogu dovesti do zahtjeva za naknadu štete, podnesenih od strane europskih i američkih korporacija.

narušavanje

građanskih sloboda i privatnosti osobnih podataka

NAMA OGRANIČENO ZNANJE O KORPORACIJAMA, A KORPORACIJAMA NEOGRANIČENO ZNANJE O NAMA

Dokument koji je iscurio iz pregovaračkih salona nagovještava da će TTIP ponovno uvesti ključne elemente ACTA-e tj. Trgovinskog sporazuma protiv krivotvorenja, kojeg je 2012. godine ogromnom većinom odbacio Europski parlament slijedom velikih protesta diljem EU. Prvi puta je Europski parlament upotrijebio svoj moć da odbaci međunarodni trgovinski sporazum. ACTA se osudila kao napad na građanske slobode, jer bi kompanije pružatelji internetskih usluga nadzirale i prijavljivale bilo koga pod sumnjom kršenja autorskih prava.

TTIP će potkopati zakone o privatnosti podataka, omogućujući korporacijama pristup osobnim detaljima građana za komercijalne svrhe. Europska komisija već je uklonila mjere zaštite protiv špijuniranja europskih građana od strane američkih obavještajnih službi. Na krajnju ironiju ukazuju dokumenti dobiveni od zviždača Edwarda Snowdena gdje je vidno da je američka vlada špijunirala ne samo građane, nego kompjutere, e-mailove i dokumente te urede Europske unije u New Yorku, Washingtonu, pa čak i Bruxellesu.

OGRANIČEN PRISTUP PODACIMA U PODRUČJU OBRAZOVANJA I ZDRAVLJA

TTIP cilja i na povećavanje korporacijskih profita restrikcijom pristupa informacijama. Poglavlje o pravima na intelektualno vlasništvo, koje u sebi sadrži odredbe o autorskim pravima, patentima i zaštitnim znakovima je sastavljeno s ciljem osnaživanja korporacijske kontrole nad znanjem, a na štetu javnog interesa u EU i SAD-u. Važne iznimke u autorskim pravima koje se odnose na školstvo, knjižnice, osobe s invaliditetom i učenje na daljinu, mogle bi nestati. U isto vrijeme, farmaceutska industrija preko TTIP-a planira ograničiti javni pristup podacima iz kliničkih istraživanja, što će narušiti transparentnost i podići cijene unutar javnog zdravstva.

privatizacija svega

i znanja - i zdravlja

TTIP nastoji stvoriti nova tržišta privatizacijom tj. outsourcingom ključnih i kritičnih sektora, obrazovanja te zdravstvene zaštite i osiguranja. Otvaranjem javnih servisa i natječaja za vladine ugovore o nabavi transnacionalnim korporacijama, TTIP liberalizira tržište usluga i javne servise stavlja na tanjur privatnim kompanijama. Tome se posebno raduju američke kompanije s obzirom da u Europi vide golemo neiskorišteno tržište, pogotovo u području zdravstva.

Jedan od najpodmuklijih aspekata ovog slobodnotrgovinskog sporazuma je da državama nakon sprovedene privatizacije postaje skoro nemoguće vratiti javne servise u prethodno stanje.

U pregovorima o privatizaciji, umjesto dosadašnjeg mehanizma jasnog navođenja sektora koji mogu biti privatizirani, sada se uvodi novi obuhvatan pristup – sve je na redu za privatizaciju, osim navedenih iznimaka na tzv. „negativnoj listi“. Tako se maksimalizira broj javnih službi uključenih za privatizaciju, a za svaki oblik javnog servisa koji nastane kao reakcija na nove potrebe može se automatski smatrati da pripada privatnom, profitnom sektoru.

PRIVATNO ZNANJE

Privatizaciju obrazovanja zorno pokazuje primjer širenja američkih *charter* škola unutar korporativne reforme koja nastoji privatizirati školski sustav. *Charter* škole su definirane kao „obrazovne korporacije“, a ne kao javni subjekt. Izuzimaju se od državnih i lokalnih politika za upravljanje javnim i privatnim školama te odbora za obrazovanje. Zaposleni su potplaćeni, zagušeni poslom, sindikalno organiziranje je zabranjeno. Financirane su velikim dijelom novcima poreznih obveznika, useljavaju i pretrpavaju zgrade već postojećih javnih škola, a vođene su od strane privatnih odbora ili korporacija, uz minimalan nadzor. Unatoč svemu tome, u svojim se brošurama predstavljaju kao javne škole. Istovremeno se ekspanzijom *charter* škola smanjuju budžeti za javne škole, a slijedom svega dosta ih se i zatvara. I za kraj, odabir djece se vrši lutrijskim izvlačenjem, manji je postotak upisane djece s posebnim potrebama te vlada nedemokratičnost odnosno nezainteresiranost za mišljenja roditelja, nastavnika i učenika. Postignuća djece u *charter* školama lošija su u usporedbi s učenicima javnih škola.

PRIVATNO VISOKO ŠKOLSTVO

Visoko obrazovanje je u nadležnosti zemalja članica EU, no to nije spriječilo Europsku komisiju da se miješa u politiku visokog školstva Republike Slovenije. Europska komisija je pritiscima uspjela ishoditi promjene u slovenskom obrazovnom zakonodavstvu čime je omogućen ulazak transnacionalnim franšiznim privatnim obrazovnim ustanovama u sustav obrazovanja.

Franšiza stranog privatnog fakulteta je dio obrazovnog sustava države u kojoj je osnovana, a ne države u kojoj ima dozvolu za rad, što znači da nije podložna kriterijima kvalitete potonje države. Posljedica toga je da se diplome koje izdaje moraju priznavati i u slučaju kada franšiza ne doseže potrebnu razinu kvalitete visokog obrazovanja. Ukoliko visoko obrazovanje ne bude isključeno iz TTIP pregovora, privatne ustanove dobit će pravo tužiti države koje izmjenama zakona smanjuju profit franšiznim obrazovnim ustanovama.

Početakom 2015. Vijeće europskog udruženja sveučilišta pozvalo je EU i Europsku komisiju da uvjeri javnost da će javno školstvo biti zaštićeno od komercijalizacije. Europske sindikalne središnjice za visoko školstvo oštro su prosvjedovale protiv TTIP-a.

Interes obrazovne institucije u obliku korporacije postavlja se iznad interesa učenika, studenata, nastavnika, profesora i društva.

PRIVATNO ZDRAVLJE

TTIP-om se otvaraju mogućnosti za stvaranje ogromnih profita multinacionalnih kompanija u krajnje osjetljivom području zdravstvene zaštite i osiguranja. Kao i s obrazovanjem, korporacije bi zamijenile dosadašnje državne sustave zdravstvene zaštite, na štetu najširih, radničkih, slojeva.

TTIP predviđa sustavnu privatizaciju zdravstva. U Britaniji se već digla velika uzbuna, a isti se štetni mehanizmi odnose i na Hrvatsku. Čak je i sama Europska komisija izrazila zabrinutost zbog prijetnje TTIP-a sektoru zdravstva. Iluzorno je da bi TTIP mogao biti prilika za podizanje standarda u zdravstvenoj skrbi ili u dostupnosti lijekova – učinak TTIP-a mogao bi biti ovdje biti pozitivan jedino za manjinu, koja je u mogućnosti za svoje zdravlje izdvojiti velika sredstva. Svi ostali mogu očekivati samo pad kvalitete usluge ili njeno potpuno uskraćivanje.

ISDS I PRIVATNO ZDRAVLJE U SLOVAČKOJ

Slovačka 2007. godine odlučuje zaustaviti privatizaciju zdravstva, zbog čega osiguravateljska kuća Achmea (Eureko) tuži Slovačku i dobiva 29.5 milijuna eura odštete što je iznos godišnjeg slovačkog izdvajanja za zdravstvo. Ista korporacija tuži Poljsku 2009. godine i dobiva 1.85 milijardi eura odštete, a od 2013. koristeći iste pravne mehanizme pokušava blokirati slovačku vladu u uspostavljanju sustava zdravstvenog osiguranja pristupačnog svim građanima.

PRIVATNO ZDRAVLJE U HRVATSKOJ

Samo jedan primjer mnogih procesa koje će nam donijeti TTIP kod nas je aktualna privatizacija Imunološkog zavoda – najstarijeg proizvođača imunobioloških lijekova u ovom dijelu Europe koji još od davne 1893. godine proizvodi cjepiva i krvne preparate te predvodi prevenciju i suzbijanje bolesti prepoznate u svijetu. Strano tržište oskudijeva kvalitetnim krvnim pripravcima, jer malo zemalja na svijetu ima sustav dobrovoljnog davanja krvi. Kvalitetni pripravci se kao javno dobro pretvaraju u privatnu dobit, a vraćaju se nekvalitetni medikamenti za visoku cijenu zdravlja i sve tanjih džepova. Stručnjaci također napominju da smo privatizacijom Plive izgubili dobar dio lijekova koje smo imali u Hrvatskoj, a koje sada kupujemo iz inozemstva.

Tako važne i krajnje osjetljive sektore treba zadržati u državnom vlasništvu, jer se pojedinci i korporacije vođeni maksimalizacijom profita neće rukovoditi kvalitetom i dostupnosti širem sloju ljudi.

Pravo na liječenje nije roba koju se kupuje i prodaje.

igranje

sa zdravljem i sigurnošću hrane

Deregulacija, kao jedna od glavnih sastavnica TTIP-a, predstavlja proces uklanjanja ili olabavljanja državnih regulativa koje transnacionalnim korporacijama predstavljaju barijere stvaranju profita. Uz deregulaciju javnog zdravstva, TTIP uključuje i deregulaciju u području sigurnosti hrane i zaštite okoliša, što će zasigurno imati utjecaj na zdravlje građana.

Američki standardi u proizvodnji hrane i postupanju sa životinjama i okolišem znatno su niži od europskih propisa o sigurnosti hrane za koje se europski građani bore desetljećima. U EU, „načelo predostrožnosti“ postavlja glavne standarde sigurnosti hrane, omogućuje da se proizvod povuče s tržišta ukoliko postoji rizik za ljudsko zdravlje čak i bez nužne znanstvene procjene rizika, te prenosi teret dokazivanja na tvrtke koje plasiraju potencijalno opasan proizvod na tržište. Umjesto da javnost dokazuje da je proizvod opasan, tvrtka je dužna dokazati da je proizvod siguran. Studije kojima se dokazuje neškodljivost sastojaka predstavljaju velik problem, jer se rezultati dramatično razlikuju ovisno o izvoru financiranja. Niti jedna industrijska studija nije našla problematičnim utjecaj bisfenola-A (BPA, sastojak plastičnih boca), dok je 90% javnih studija ukazalo na izrazito negativan učinak iznimno niskih doza.

Dodatni primjer europske dobre prakse je princip „od farme do vilice“ koji obuhvaća kontrolu nad čitavim procesom proizvodnje hrane, od uzgoja do krajnjeg kupca. Propisi SAD-a su usredotočeni na krajnji proizvod što omogućuje primjenu niza štetnih postupaka do trenutka skladištenja i stavljanja finalnog proizvoda na police dućana.

Kao cilj TTIP-a predstavlja se „usklađivanje“ europskih i američkih propisa o sigurnosti hrane, no zapravo time razne interesne skupine žele sniziti strože EU standarde te ukloniti zapreke slobodnoj trgovini. Time će se direktno žrtvovati sigurnost hrane i narušiti zaštita potrošača u korist profita i interesa velikih korporacija.

DEREGULACIJA SIGURNOSTI HRANE I DOBROBITI ŽIVOTINJA JE VEĆ ZAPOČELA

U internoj polazišnom dokumentu još i prije prvog kruga pregovora o TTIP-u, Europska komisija pristala je na reviziju europskih mjera vezanih za sigurnost hrane „s ciljem uklanjanja nepotrebnih zapreka“. Očiti pokazatelj spremnosti Europske komisije da zadovolji američke zahtjeve je ukidanje zabrane uvoza živih svinja i stoke iz SAD-a prskanih mliječnom kiselinom, usprkos prigovoru niza članica EU.

Osim što će TTIP pregovori dovesti do smanjenja već dostignutih standarda zaštite potrošača i kontrole sigurnosti hrane, negativno će utjecati na brojne druge aspekte kao što su: smanjenje otpornosti čovjeka na antibiotike, dobrobit životinja, standardi u organskoj proizvodnji hrane, pitanja intelektualnog vlasništva nad sjemenom i drugim živim organizmima, zaštita geografskog podrijetla proizvoda, a pogotovo zagađenje okoliša uslijed povećanih i dereguliranih ekonomskih aktivnosti.

-
- ★ **Oko 70% sve prerađene hrane u američkim dućanima sadrži genetski modificirane, GM sastojke. Kao rezultat snažnog otpora, gotovo da nema GM hrane u europskim dućanima, a svi proizvodi s GM sastojcima moraju biti jasno označeni. Europska biotehnološka industrija usko surađuje s američkom kako bi iskoristili TTIP za povećanje širenja GMO-a u Europi.**

 - ★ **EU standardi o kontroli upotrebe pesticida iz 2009. godine počivaju na načelu predostrožnosti zbog zaštite zdravlja ljudi i okoliša. Namjera TTIP-a je ublažiti te propise čak i više od propisa Svjetske trgovinske organizacije (WTO), čineći ih što manjim „opterećenjem za biznis“.**

 - ★ **EU održava maksimalnu kontrolu kontaminacije hrane endokrinim disruptorima, „okolišnim hormonima“ koji poremećuju ljudski i životinjski hormonalni sustav, i time blokira uvoz 40% prehrambenih proizvoda iz SAD-a. Američki prehrambeno industrijski lobiji silno žele ukloniti te regulative.**

 - ★ **Preko 90% američkih goveda tretirano je hormonima rasta, povezanim s pojavom raka kod ljudi i raznim zdravstvenim problemima kod životinja. Uvoz takve govedine zabranjen je u EU od 1988. godine. Američki proizvođači piletine i puretine redovito ispiru zaklanu perad klorom prije prodaje. Takvi su postupci zabranjeni u EU od 1997. godine. SAD su već pokušale dovesti u pitanje te restrikcije kroz Svjetsku trgovinsku organizaciju, a sada traže njihovo uklanjanje pomoću TTIP-a. Europska komisija već je pokušala ukinuti ta ograničenja, ali je spriječena zbog pritiska i protivljenja veterinarskih stručnjaka i članova Europskog parlamenta.**

i za kraj:

napad na prirodu i klimu

Europska REACH regulativa, na snazi od 2007. godine, nalaže da industrija mora dokazati da kemikalije koje koristi nisu štetne, za razliku od američke TSCA regulative iz 1976. koja nalaže da se kemikalije koje su već u opticaju moraju dokazati kao štetne prije nego ih se zabrani. Kao i kod deregulacije u području sigurnosti hrane, ukidanjem europskog “načela predostrožnosti”, mjere zaštite ljudskog zdravlja i okoliša od štetnih tvari koje tvrtke koriste u proizvodnji srozavaju se na razinu SAD-a. Dok je u EU zabranjeno korištenje 1 200 supstanci u kozmetičkim proizvodima, u SAD-u ih je zabranjeno 12.

TTIP će, uslijed povećane proizvodnje, potrošnje i međunarodne razmjene roba, dodatno pojačati pritisak na okoliš te ugroziti prirodne resurse i bioraznolikost. U najboljem slučaju, uvođenjem TTIP-a u atmosferu će se emitirati dodatnih 11 milijuna tona CO₂ te će se tako u pitanje dovesti poštivanje Protokola iz Kyota o smanjivanju emisije stakleničkih plinova.

ISDS I UNIŠTAVANJE OKOLIŠA

Naftna i plinska kompanija Lone Pine Resources 2013. godine, koristeći odredbe sjevernoameričkog NAFTA sporazuma, tuži Kanadu za 250 milijuna dolara zbog zabrane hidrauličnog lomljenja tla (*fracking* – po okoliš devastirajuća metoda vađenja nafte i plina) u Quebecu.

Uvjeti vezani za održivost, sadržani u Direktivi o obnovljivoj energiji EU, ugroženi su od američkih proizvođača biodizela koji u EU žele primijeniti niže američke standarde. Američka vlada koristi TTIP za potkopavanje Direktive o kvaliteti goriva EU tako da američkim rafinerijama olakša izvoz nafte u Europu, nafte dobivene ekstrakcijom iz katranskog pijeska Kanade, procesom katastrofalnim za okoliš. TTIP bi otvorio vrata i masovnom izvozu američkoga plina iz škrljevca u Europu koji se dobiva hidrauličnim lomljenjem tla (*fracking*), što bi omogućilo američkim poduzećima da se pobune protiv zabrane *frackinga* u Europi.

Europskoj komisiji nekompatibilnosti su očigledne, ali Komisija i dalje nastoji postići “kompromise” u interesu svojih industrijskih partnera koji tvrde da su u neravnom pravnom položaju u odnosu na globalnu konkurenciju.

transatlantsko trgovinsko i investicijsko partnerstvo

TTIP

*abeceda velikog podčinjavanja
kapitalu*

Javna rasprava pokrenuta od strane Europske komisije, u kojoj je sudjelovalo preko 150 000 građana, pokazala je da 97% građana ne želi da tvrtke dobiju mogućnost tužiti države putem korporacijskih sudova. Iz spomenutih konzultacija također je vidljivo da se sporazumu ne protivi samo velik broj europskih nevladinih organizacija i političkih stranaka s lijevog dijela spektra, već su svoje protivljenje izrazili i predstavnici kompanija poput Njemačkog udruženja srednje velikih tvrtki, predstavnici lokalnih vlasti poput Vlade i parlamenta Bavarske, brojni akademici, predstavnici javnih tvrtki te sindikata.

Unatoč rezultatima konzultacija te činjenici da je peticija protiv TTIP-a koju je Europska komisija proglasila ilegalnom prikupila više od milion i 400 tisuća potpisa, Europska komisija pod utjecajem korporativnih lobija netransparentno i nesmanjenim intezitetom nastavlja pregovore.

Što ti možeš učiniti?

- potpisati inicijativu protiv TTIP-a na:
<http://stop-ttip.org/podpisi/>
- potražiti nas na:
[facebook.com/Zaustavimo.TTIP](https://www.facebook.com/Zaustavimo.TTIP) i saznati više o TTIP-u te naporima da ga se zaustavi.
- ili ukoliko želiš konkretnije doprinijeti inicijativi, javiti nam se na **zaustavimo.ttip@gmail.com**